

V kakšni državi živimo?

V poplavi novic o političnem uboju v Rimu, o smrti turinskega študenta, ki so ga zažgali skrajneži nasprotne barve, o vlomih v banke, o ropih, o pobegih iz jetnišnic, o trgovini z mamili, o manifestacijah in demonstracijah, o stavkah in ugrabitvah, o mafiji in vseh mogočih drugih hudodelstvih na tolikih straneh italijanskih dnevnikov je večina bralcev pretekle dni najbrž ušla na dno strani potisnjena novica, da je triletnemu otroku Carmelu Sorrentiju v Palermu, raztrgalo obe nožici, ko je šel zjutraj s petletnim bratcem Salvatorejem po steklenico mleka v bližnji bar. V hipu, ko je šel okrog tovarnjaka, parkiranega na dvorišču hiše, je eksplodiral nastavljeni peklenški stroj. V bolnišnici so malčku amputirali razcefrani nožici. Zadnjič v življenju je hodil, ko si je šel tisto jutro po mleko. Nikoli več ne bo stopil na noge. In pred njim je še tako dolgo življenje, saj je star komaj tri leta!

Kaj bo rekel ubogi otrok, ko bo spoznal, da nima več nožic? Morda bo z naivnostjo triletnega otroka vprašal mamo, če mu bodo zrasle druge nožice, in mama mu bo morda zagotovila, da mu bodo zrasle, da bi ga pomirila. Toda nožice mu ne bodo več zrasle in nekoč se bo tega zavedel v vsej jasnosti. Čaka ga življenje na invalidskem vozičku, življenje, ki bo takšno, da nas zmrza, če si ga skušamo predstavljati.

In kako naj mati ali kdorkoli pojasni malemu Carmelu, zakaj so nastavili peklenški stroj, da mu je razmrcvaril noge, in kdo so tisti, ki so to storili? Kdo so — tega ne ve, najbrž, niti policija in ne bo niti preveč iskala, ker ve, da bo naletela povsod na zakrknjen molk in na besede: Ne vemo. Ne vemo. Nič ne vemo.

Vendar se ve, da je vmes najbrž tržna, kramarska mafija — gnusni, nenasitni, peklenški pohlep po vedno večjem nezakonitem, izsiljenem zaslužku, umazani pohlep po denarju, po kopičenju denarja, in črna zavist, ker je morda kdo v tem grabljenju denarja spretnejši.

Človek bi še mogel razumeti, da se streljajo mafijci med seboj. Toda da nastavljajo bombe na pot otrokom ali da jih celo hote ubijajo svojim »konkurentom« — tega že ni več mogoče razumeti z navadno človeško logiko. To je pokvarjenost, ki lahko izvira samo iz neskončne, v stoletjih nakopičene ignorance in hudobije, ki se ne da izmeriti. Za razvoj dežele, kjer se to dogaja, ne bodo nikoli zadostovale milijarde, tudi če jih butajo vanje na desetisoče in to tisoč let. Potrebno je popolno prerodenje miselnosti in srca, potrebno je predramiti

(Dalje na 2. strani)

Kdo se boji volitev?

Vlada je že pripravila besedilo zakonskega ukrepa, ki ga bo predložila v odobritev parlamentu in s katerim bodo upravne volitve, ki bi morale biti ob koncu novembra, preložene na maj ali junij prihodnjega leta. In glede na to, da so stranke po večini za odložitev volitev, skoro ni dvoma, da bo ukrep odobren. Del politične javnosti in neodvisnega tiska sicer negoduje zaradi tega, toda odločata vlada in parlament. Nezadovoljni del javnosti in tiska se lahko samo sprašujeta — in dejansko se — kdo so tisti, ki se bojijo volitev v rednem roku, in zakaj?

Krščanska demokracija si glede odložitve volitev ni bila in ni edina. Krščansko-demokratski parlamentarci, s Piccolijem na čelu, so bili po večini proti odložitvi volitev. Bomo videli, kaj bodo zdaj storili, ko bo v parlamentu predložen Andreottijev zakonski odlok o odložitvi. Del krščansko-demokratskih politikov s strankarskim vodstvom vred pa je sicer brez navdušenja pristal na odložitev, bolj zato, da bi ustregel drugim strankam programskega sporazuma, ki želijo odložitev, kakor zaradi lastnih strankarskih razlogov, toda v bistvu so se želeli držati rednega ustavnega roka volitev.

Kdo je torej zahteval odložitev volitev? Kdo se jih boji v rednem roku?

Predvsem tisti, ki se bojijo, da bi se volivni boj tako razvnel — in to bi bilo neizogibno — da bi bil razbit programski sporazum, ki je bil sklenjen julija med šestimi strankami. S tem pa bi bilo tudi onemogočeno uresničevanje dogovorjenega programa s katerim naj bi rešili najnujnejše probleme, kot npr. problem inflacije in nezaposlenosti, in potegnili Italijo iz krize

ali vsaj iz največjih težav. In tega se je bal marsikdo tako v KD kot v drugih petih strankah programskega sporazuma in to upravičeno.

Volitev pa v rednem roku, t.j. že novembra se vsaj na tihem boji tudi vodstvo KPI in to iz več vzrokov. Prvič zato, ker ni gotovo, kako bodo njeni volivci reagirali na programski sporazum, s katerim je prevzela soodgovornost za vladno politiko in nekako odrinila svoje revolucionarne cilje in opustila zadevno taktiko. Drugič zato, ker ni gotova, kako bo široka masa komunističnih volivcev reagirala na evrokomunistično stališče Berlinguerja in nekaterih drugih komunističnih voditeljev, ki se lahko zdijo mnogim komunistom preveč »pluralistična« in »zahodnodemokratska« ter bi iz protesta morda volili kakšno »proletarsko demokracijo« še bolj na levo. In tretjič, ker tudi neglede na vse to ni gotova, da se njen volivni pohod naprej ne bo lepega dne ustavil in to lahko že na prihodnjih volitvah, kar bi takoj zelo zmanjšalo njeno politično važnost in izglede za »zgodovinski kompromis« oziroma za to, da postane tudi formalno »sovladna« in in končno seve da »vladna« stranka.

November se torej komunistični stranki ni zdel preveč primeren za novo preizkušnjo moči s KD, tembolj, ker je videla, da so bili najbolj zavzeti za volitve ravno tisti krogi v KD, ki so najbolj nezadovoljni s sklenitvijo programskega sporazuma in s sedanjim načinom »soočenja« med KD in KPI. In to nerazpoloženje komunistov, da bi šli novembra na volitve, je morala KD iz političnega obzira in delno tudi iz obzira na Andreottijevo vlado, za katero še vedno ni alternative, pač upoštevati.

Zakaj so za nasilje

Ko si je italijanska demokratična javnost že globoko oddahnila, ker se je »mednarodni shod o represiji v Italiji« zaključil v Bologni brez hujših neredov, je smrt mladega pripadnika skrajno leve organizacije »Lotta continua« v Rimu pred dnevi zanetila iskro nasilja, ki je zajelo vsa glavna italijanska mesta in upravičeno vzbudilo veliko zaskrbljenost. Vse okoliščine, v katerih je umrl nasilne smrti 19-letni Walter Rossi, sicer še niso pojasnjene, a do zdaj je gotovo, da je proti njemu streljal in ga zadel v glavo človek iz skupine mladih misovcev, ki so nekaj trenutkov pred umorom pritekli iz bližnjega sedeža misovske stranke, navalili na svoje politične na-

sprotnike in očitno hoteli z njimi fizično obračunati.

Težko si je predstavljati, da je bil to v Rimu le slučajen primer političnega nasilja, kajti vse okoliščine kažejo, da je verjetno šlo prej za natančen načrt in da je rimski primer le začetek njegovega izvajanja. Dnevni tisk je že poročal o številnih primerih nasilja v vseh večjih italijanskih mestih, o sežigih negaterih javnih lokalov, o sežigih mnogih avtomobilov in avtobusov ter o razbijanju izložb ter o spopadih s policijskimi agenti ter orožniki. Žrtev tega nasilja, ki so ga izvajali pripadniki levih izvenparlamentarnih skupin in (nadaljevanje na 3. strani)

RADIO TRST A

: : NEDELJA, 9. oktobra, ob: 8.00 Poročila. 8.15 Dobro jutro. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Vedri zvoki. 10.30 Koga smo srečali? 11.00 Poročila. 11.05 Mladinski oder: »Teci, teci kuža moj«. 11.35 Nabožna glasba. 12.00 Poročila. 12.15 Glasba po željah. 13.00 Ljudje pred mikrofonom. 13.20 Poslušajmo spet - vmes (14.00): Poročila. 15.00 Nedeljsko popoldne. 19.00 Poročila.

: : PONEDELJEK, 10. oktobra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan. 9.30 Kako so jele naše nuonote (Samo Sancin). 10.00 Poročila. 10.05 Koncert. 11.30 Poročila. 11.35 Plošče. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Slovenski zbori. 13.35 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.20 Glasba. 15.30 Poročila. 15.35 Glasbeni ping pong (Ivan Peterlin). 16.00 Operna sezona - Verdi: »Otello, opera. 17.00 Poročila. 17.05 Verdi Otello. 17.45 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.10 Čas in družba. 18.25 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : TOREK, 11. oktobra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan. 9.30 Nekoč je bilo. 10.00 Poročila. 10.05 Koncert. 10.35 Primorske žene v Egiptu (Marija Cenda). 11.30 Poročila. 11.35 Današnja plošča. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Zborovska glasba (Antek Seražin). 13.35 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.20 Motivi iz filmov. 15.30 Poročila. 15.35 Top lestvica (Tea Meulja). 16.30 Čudoviti otroški svet (Nadja Pahor). 17.00 Poročila. 17.05 Verdi: Otello, opera. 17.40 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.10 Problemi slovenskega jezika (Martin Jevnikar). 18.25 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : SREDA, 12. oktobra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan. 9.30 Zapiski Jožeta Pirjevca. 10.00 Poročila. 10.05 Koncert. 10.35 Ljudje in dogodki. 11.30 Poročila. 11.35 Današnja plošča. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Ljudska glasba. 13.35 Izbor iz operet. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.20 Kličite Trst 31065 - vmes (15.30) Poročila. 16.30 Otroci pojo. 17.00 Poročila. 17.05 Verdi: Otello. 17.40 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.10 »Blage duše«. Napisal Fran Detela. Režija: Stana Kopitar. 19.00 Poročila.

: : ČETRTEK, 13. oktobra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan. 9.30 Kje so moje rožice (Marinka Pertot in Irena Žerjal). 10.00 Poročila. 10.05 Kocent - vmes: 10.35 cca): Družina v sobodni družbi (Lojze Zupančič). 11.30 Poročila. 11.35 Današnja plošča. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Pevsko tekmovanje Seghizi. 13.35 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.20 Evergreeni. 15.30 Poročila. 15.35 Kaj je novega v diskoteki (Mara éerjal). 16.30 Odprimo knjigo pravljic. 17.00 Poročila. 17.05 Klavirska glasba. 17.25 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.10 rejanjevtov (Vladimir Vremec). 18.25 Klasični album. 19.00 Poročila.

: : PETEK, 14. oktobra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan - vmes (9.30): Z modo po svetu (Sonja Mikuletič). 10.00 Poročila. 10.05 Koncert - vmes (10.35): Rojstna hiša naših velmož (Martin Jevnikar). 11.30 Poročila. 11.35 Današnja plošča. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 S pevskih revij. 13.35 Melodije. 14.00 Novice. 14.10 Benedetič odgovarja. 14.30 Veliki izvajalci. 15.30 Poročila. 15.35 Njej v posvetilo. 16.00 Gremo v kino (Sergij Grmek). 16.30 Otroški vrtljak. 17.00 Poročila. 17.05 Saša Santel: Sonata. 17.30 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.10 Kulturni dogodki. 18.25 Klasični album.

: : SOBOTA, 15. oktobra, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan - vmes (9.30): Nekoč je bilo. 10.00 Poročila. 10.05 Koncert - vmes (10.35 cca): Kulturno pismo. 11.30 Poročila. 11.35 Praktika. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Slovenske ljudske pesmi. 13.35 Izbor iz operet. 14.00 Novice. 14.10 Mladina. 14.20 Šege in glasba. 15.00 Tekmujte s Petrom. (Jelka Daneu in Peter Cvelbar). - vmes (15.30): Poročila. 16.30 Svet okoli nas. 17.00 Poročila. 17.05 Mi in glasba. 18.00 Poročila. 18.10 »Čarodejna brivnica«. Enoidejanka. 18.45 Vera in naš čas. 19.00 Poročila.

Razmišljanje o tako imenovanem »novem političnem kriminalu«

V zadnjem času skorajda izginja tradicionalni »čisti« politični zločin, ki so ga zdaj zamenjali navadni zločini, katere uporabljajo razne ideologije, da bi spremenile notranji ustroj države.

Od atentata na državo, ki je pravo vojno dejanje, se pravi napad na državni ustroj, smo danes prešli na gverilska dejanja, ki skušajo vznemirjati javno mnenje. Izvaja se prava agresija na javno mnenje. Napadi na osebe kot take dosežejo višek s pokoli. Politično nasilje je gotovo nevarnejše od navadnega prav zaradi »nevtralne« povezave med napadalcem in žrtvijo. Ta povezava je namreč povsem slučajna, ker je zločin le demonstrativne narave; žrtve so popolnoma nevtralne, slučajne, ker največkrat nimajo z napadom nobene zve-

ze. Škoda, ki jo kriminalci v tistem trenutku prizadenejo, jim ne pomeni ničesar, ker njihovo dejanje ni uperjeno proti tisti osebi, ki je trenutno napadena. Njihov cilj je nekaj povsem drugega; predvsem je to vzbujanje preplaha in zmede med ljudmi, v javnem mnenju.

Težko je danes tudi ločiti politični kriminal od navadnega, ker sta se zelo zblizala in večkrat celo združila. Naj omeni-mo samo stališče skupine »Autonomia operaia«, ki trdi, da je za uničenje obstoječega sistema nujna povezava med študenti in navadnimi kriminalci.

Zanimivo je, da političnega kriminala določene teorije v kriminalologiji sploh ne smatrajo za zločin, ker menijo, da je v njem skrita neka revolucionarna »vzvišenost«, ki hoče zamenjati skorumpirani, gnili in nemoralni državni ustroj z novim, moralno neoporečnim. Te trditve veljajo morda bolj za »tradicionalni«, »čisti« politični kriminal. Italijanski pravnik Nuvolone si to popuščanje do tovrstnega kriminala razlaga takole: »Ko se je s prosvetljenstvom uveljavilo liberalno gledanje na državo, ki je reakcija na prejšnji despotizem, se je na politični zločin začelo gledati kot na nekaj »višjega«, kar se razlikuje od navadnega zločina: na nekakšen način da predstavlja to pozunanjenje idejnega pluralizma, pa čeprav se to pozunanjenje kaže na graje vreden in nepravilen način; to da je tudi uveljavitev državljana nasproti moči države, kar je glavna značilnost pravne države. Od tod izhaja 'prepričanje', da naj bodo politični zločini v kazenskem pravu privilegirani«.

A.L.

—o—

Italijansko javnost je razburil novi zakonski predlog ministrice Anselmi za prepoved »kopičenja« več pokojnin, kdor ima že kako pokojnino nad sto tisoč lir. Sindikati so proti.

Brežnjev: »Delo in skrb za zdravstvo je glavno«

Sekretar sovjetske partije Brežnjev je pri predložitvi besedila nove ustave vrhovnemu sovjetu v odobritev izjavil, da so kritike, ki jih je bilo slišati na Zahodu glede nove sovjetske ustave, češ da premalo upošteva človeške pravice, zlohotne, ker da mora biti glavna skrb socialistične države ta, da zagotovi državljanom delo in zdravljenje. Rekel je tudi, da je obramba komunistične države važnejša kot »formalne buržujske svoboščine«.

Brežnjev je nadalje izjavil, da bo moralo miniti še precej časa, preden bo uresničena brezrazredna družba. Po njegovem pa je nova sovjetska ustava »zmaga za socialistično demokracijo«. Pri tem je zatrdil, da je neglede na to, kaj pravijo »zahodnjaki«, nova sovjetska ustava v skladu s sklepi helsinške konference, kar zadeva človeške pravice. Kako, o tem se ni spuščal v razlage.

KATALONSKA AVTONOMIJA

V Evropi je en svoboden narod več in eden zatiranih narodov manj. V četrtek je namreč španska vlada — kaže, da tudi na pobudo kralja Juana Carlosa — sklenila vrniti avtonomijo, t.j. narodno samoupravo Kataloniji. Katalonija je bila svobodna in avtonomna do začetka 18. stoletja. Tedaj pa je tudi v Španiji zavladal državni absolutizem in centralizem. Avtonomna pa je spet postala leta 1931 s padcem španske monarhije, toda general Franco je leta 1938, po zmagi v španski državljanski vojni, ukinil ne le avtonomne institucije Katalonije, ampak je prepovedal celo vse katalonske liste razen nekaj verskih, pa tudi izdajanje knjig v katalonščini in pouk v tem jeziku, ki ga je proglasil samo za narečje kastilijanskega jezika, Katalonce pa za del enotnega španskega naroda.

Katalonska avtonomija pa ne bo samo kulturna, ampak tudi politična, kar pomeni, da bodo lahko volili Katalonci v svoj deželni parlament tisto stranko, kot bodo

hoteli, in tistega, ki ga bodo hoteli. Tako bo lahko v Kataloniji na oblasti druga stranka kakor v Madridu in politična centrala za Katalonce ne bo več v Madridu, ampak doma, v lastni deželi. Nihče več ne bo mogel vladati s pomočjo madridske vojske in policije nad katalonskim narodom in se mu vsiljevati.

—o—

V kakšni državi živimo?

(nadaljevanje s 1. strani)

v tisti deželi najprej čut usmiljenja in ljubezni do revnega sočloveka, do revnih otrok, čut ljubezni do malih, ki si morajo komaj triletni že sami po mleko. Tisti, ki nastavljajo bombe, so tudi tisti, ki kradejo sproti milijarde, ki naj bi šle za razvoj juga.

Zares, človek se zgrozi, v kakšni državi živimo. Mali Carmelo je imel zares smolo, da se je rodil v njej.

Zakaj so za nasilje

(nadaljevanje s 1. strani)

po vsej verjetnosti tudi navadni kriminalci, je žal postal 22-letni študent — delavec iz Turina, ki se sploh ni zanimal za politiko, a je kljub temu moral umreti nasilne smrti, ker je bil slučajno s prijateljem v nekem javnem lokalu v piemontski prestolnici, ko je vdrla vanj skupina skrajnežev in lokal zažgala. Mladenič se je zatekel v stranišče, da bi se zavaroval pred plameni, a tudi ni mogel dolgo zdržati, zato je stekel skozi ogenj, ki ga je seveda oplazil po vsem telesu. Zaradi hudih opeklin je nekaj dni zatem umrl v bolnišnici.

Kakor je treba ostro ter odločno obsoditi misovske skrajneže v Rimu in drugod po državi, ki so dali povod za nov val nasilja, tako je treba z vso odločnostjo zavrniti tudi reakcijo levih skrajnežev, saj se zdi, da so komaj čakali na priložnost, da so ponovno dali duška svojemu besu proti državi in družbi. V tej zvezi se mnogi upravičeno sprašujejo, kaj pravzaprav hočejo ti skrajneži, ki so povečini sinovi »boljših« družin in zato niso nikdar na svoji koži okusili revščine, pomanjkanja, zapostavljanja, kaj šele da bi bili žrtve kakega političnega preganjanja.

Mislimo, da je javnost do zdaj posvečala premalo pozornosti tem skrajnežem in je zlasti dajala premalo pažnje njihovi bolestni filozofiji. Nekatere politične sile pa so celo tem skupinam dajale potuho, češ da predstavljajo dobro orožje v boju proti političnim nasprotnikom. Prav je, da tudi slovenska javnost v Italiji поблиže spozna »filozofijo in ideologijo« teh skrajnežev, saj je znano, da se njihov vpliv čuti tudi med slovensko študirajočo mladino. Kot primer navajamo skoraj v celoti sestavek, ki ga je objavil listič »Fuoco« (števil. 12. maj - september 1977) in ki ga je s polemичnim komentarjem ponatisnil torinski dnevnik »La Stampa«. Naslov sestavka je: Likvidiraj! Likvidiraj očeta in mater!«, je napisano v lističu »Fuoco«, in te grozne besede

de skuša takole utemeljiti: »Vsi starši skušajo — če so malomeščani, na finejši in pretkanejši način, če so proletarci, pa bolj odkrito in grobo — z nami ravnati tako, kot da bi bili predmeti, s katerimi se lahko igračkajo po mili volji. Če se ne pokoriš ideologiji žrtvovanja, dela in učenja, se starši poslužijo gospodarskega izsiljevanja: grozijo ti z odvzemom finančne podpore, da te naženejo iz hiše ... Napočil je čas, tovariši, da uveljavimo svojo moč, da dragim staršem zabijemo v glavo, če je potrebno tudi s svojim revolucionarnim nasiljem, kako smo globoko naveličani, da z nami ravnaajo kot z roboti brez srca in duše, kot z ljudmi, ki so rojeni »samo zato«, da garajo za gospodarja in da se učijo plehkkih in dolgočasnih stvari. Zahtevamo spoštovanje naših čustev in naših »individualnih zgodb«, četudi se te ne ujema jo z »njihovimi« načrti z nami. Nismo mi tisti, ki smo prosili, da pridemo na svet, na ta svet mešetarev. Zato nas hote ali nehote morajo sprejeti takšne, kakršni smo. Mi bomo lahko tudi odšli z doma, a tudi v tem primeru se ne bo prav nič spremenilo, kajti spopasti se bomo morali z drugimi tlačitelji, ki nam zanikajo pravico, da živimo svoje življenje, kot komunisti, za komuniste«.

Katoliško mnenje o razrednem boju

Nova številka znane rimske revije »Civiltà cattolica« bo objavila celotni dokument, ki ga je sestavila posebna mednarodna teološka komisija, ki jo je ustanovil papež Pavel VI. in ki je lansko leto obravnavala vprašanje razrednega boja, problem modernih diktatur in takoimenovano teologijo osvobajanja. Dokument je važen, ker določa stališče katoliške Cerkve do že omenjenih pojavov in problemov. Katoliška Cerkve — pravi omenjeni dokument — odklanja sistem razrednega boja, čeprav je znano, da se kristjani razlikujejo po svojem gledanju na posamezne družbene probleme. Kristjan pa se odlikuje predvsem po načinu in metodah, s katerimi skuša odpravljati družbene konflikte. Kristjan je proti uporabi nasilnih sredstev, ker si prizadeva za spre-

membo družbe zlasti z izoblikovanjem zavesti, z izmenjavo mnenj in s podporo miroljubnim akcijam. V političnem pogledu — nadaljuje dokument — je glavni cilj za kristjane prizadevanje za spravo. Kristjani imajo lahko različne politične poglede, vendar s tem še nimajo pravice, da s svojim delovanjem škodijo vesoljnosti krščanskega odrešenjskega oznanila. Za kristjana — poudarja dokument mednarodne teološke komisije — politika ni absolutna vrednota, kajti v tem primeru bi politika postala tiranija in bi korenito spremenila svojo naravo.

Kar zadeva diktature, pravi dokument, kako ima Cerkve polno pravico, da se protivi diktatorskim zahtevam vsake posamezne države, ki bi si izključno lastila pravico do urejanja vseh bivanjskih dimenzij. V določenih okoliščinah Cerkve sicer ne more javno povedati svojega mnenja o teh vprašanjih, a kljub temu opravlja svojo dolžnost, kadar pogumno protestira proti zlorabam ali kadar molče trpi, oziroma je žrtev preganjanja — je še poudarjeno v dokumentu.

—o—

Ljudožerski diktator

Razni Aminovi ministri in sluge, ki so zbežali čez mejo, so razodeli grozne podrobnosti o ugandskem diktatorju. Po teh pričevanjih je Amin ne le ljudožerec — zauživa namreč srce in nekatere druge notranje organe svojih »sovražnikov«, ki jih da ubiti — ampak hrani v velikem hladilniku v sprejemnici svoje palače glave nekaterih umorjenih ljudi, npr. glavo nekega dekleta, ki je odklonilo njegove ponudbe, in nekega dirigenta popevkarskega orkestra, katerega je ugrabil glavno pevko in zaročenko, za kar se mu je maščeval dirigent z zbadljivo popevko, ki jo je zapel le nekaterim prijateljem. Amin pa je vseeno zvedel in ga dal umoriti. Kadar se mu zahoče, odpre hladilnik in uživa ob gledanju odrezanih glav.

Čudno je, da svet in zlasti Organizacija afriških držav in ONU tako brezbrizno gledata na to, kar se dogaja v Ugandi. Kaže, da je danes, v znamenju protirasizma, črna koža opravičilo za vse in na črne diktatorje se gleda popustljivo in dobrohotno kot na le nekoliko razvane otroke.

Posvetovanje beloruskih duhovnikov

Od 14. do 16. oktobra bodo v Rimu zasedali beloruski duhovniki, ki živijo v begunstvu po svetu. Razpravljali bodo zlasti o pastoralnem delovanju med belorusko skupnostjo v Združenih državah in v Angliji. Škof msgr. Sipovič ki je apostolski vizitator za beloruske duhovnike v Zahodni Evropi, pa bo govoril o današnjem verskem položaju v Beli Rusiji. Zvedelo se je, da bodo beloruski duhovniki zahtevali od papeža, naj imenuje rezidencialnega škofa za Belo Rusijo. Sredi oktobra bo v Rimu še vedno v teku mednarodna škofovska sinoda, zaradi česar je treba upravičeno sklepati, da so beloruski duhovniki izkoristili to priložnost, da širši katoliški svet seznani s svojimi problemi. Bela Rusija nima trenutno nobenega katoliškega škofa. Edini živeči beloruski katoliški škof ima 84 let in živi v begunstvu v Belgiji.

Vendar pa prihajajo beloruski katoliški škofje v begunstvu v hoten ali nehoten konflikt z vatikansko uradno politiko, ki se trudi za izboljšanje odnosov s Sovjetsko zvezo, in ostaja zato bolj ali manj gluha za zahteve ukrajinskih, beloruskih in drugih uniatskih skupin, ki želijo, da bi jim dal Vatikan večjo samostojnost in važnost. Sovjetska vlada namreč ne priznava uniatske cerkvene organizacije in je prisilila uniatske skupnosti, da so pretrgale svoje zveze z rimsko Cerkvijo. Tako tudi ukrajinski škofje v begunstvu pred nekaj leti niso dosegli, da bi Vatikan ugodil njihovi zahtevi po imenovanju posebnega vrhovnega predstojnika ukrajinske uniatske Cerkve, ki bi bival v tujini, verjetno zato, da ne bi prejudicirala ureditve vprašanja uniato v sovjetsko vlado, vsaj v oddaljeni, če ne bližnji prihodnosti.

Glavni stranki o slovenski manjšini

Tržaška krščanska demokracija je pred dnevi imela svoj kongres, na katerem je bilo med drugim izvoljeno novo strankino volstvo v Trstu. Dosedani tajnik Dario Rinaldi, ki bo po vsej verjetnosti potrjen na svojem mestu, je v uvodnem poročilu obravnaval tudi vprašanja slovenske narodne manjšine v Italiji. V tej zvezi je med drugim takole dejal: »Osimski sporazumi so problematiko slovenske manjšine natančno pojasnili. Italijanska republika se

je obvezala, da bo ohranila raven zaščite, ki je bila manjšina deležna do zdaj. Obvezala se je hkrati, da bo izdala vse tiste zakonske ukrepe notranjega značaja, ki naj zagotavljajo globalno zaščito slovenske narodne manjšine v Italiji. Poznamo obveze — je nadaljeval Dario Rinaldi — ki jih je sprejel ministrski predsednik Andreotti, ko se je pred kratkim srečal z delegacijo slovenske manjšine. Zavedamo se tudi, da je treba s temi zakonskimi ukrepi odpraviti različno ravnanje z manjšino na ozemlju dežele Furlanije - Julijske krajine. Napočil je torej čas, da se izdajo zakonske norme, ki naj odpravijo različno ravnanje s pripadniki manjšine in naj zagotavljajo konkretno možnost uživanja vseh pravic pripadnikom manjšine, kjerkoli njeni pripadniki prebivajo. Umestno bi bilo — je na koncu dejal Rinaldi — da bi za določena vprašanja, ki niso bistvena, bila priznana

zakonodajna oblast avtonomni deželi Furlaniji - Julijski krajini.

Pred dnevi je bila na obisku v Furlaniji - Julijski krajini delegacija Zveze komunistov Slovenije, ki jo je vodil predsednik Centralnega komiteja France Popit. Delegacija je bila gost deželnega odbora Komunistične partije Italije. Med obiskom je bilo govora tudi o problematiki slovenske manjšine in v tej zvezi je deželni tajnik KPI Cuffaro dejal, da je osimski sporazum med Italijo in Jugoslavijo odprl pot za ureditev tega kočljivega vprašanja. Napeli bomo vse sile — je poudaril Cuffaro — da bi prišlo glede tega vprašanja do širokega soglasja med vsemi demokratičnimi silami. Cuffaro je omenil načelno izjavo vseh strank ustavnega loka.

Zdaj je treba preiti od besed k dejanjem — je nadaljeval deželni tajnik KPI — od načelnih izjav do norm in konkretnih ukrepov. Pričakujemo, da bomo še v tej zakonodajni dobi sprejeli vrsto ukrepov, ki bodo zagotovili globalno zaščito slovenske narodne manjšine v Italiji.

Obisk pri prefektu

Tržaški prefekt dr. Molinari je 27. septembra letos sprejel in se dalj časa zadržal v pogovoru s predstavnikom Slovenske skupnosti dr. Dragom Stoko in dr. Rafkom Dolharjem. V ospredju razgovora je bil problem celovite zaščite slovenske narodne skupnosti v Italiji ter ustanovitve posebne komisije za izdelavo zakonskega osnutka, katero je zagotovil enotni slovenski delegaciji predsednik vlade Andreotti. Predstavnik SSK sta vladnega komisarja opozorila na zagotovilo predsednika vlade, da bo še v teku meseca septembra ustoličena komisija za izdelavo zakonskega osnutka v korist slovenske narodne skupnosti v Italiji.

V nadaljevanju razgovora sta zastopnika Slovenske skupnosti obrazložila vladnemu komisarju tudi nekatere druge pereče probleme, predvsem na šolskem področju: konkretno je bil govor o težavah na katinarski srednji šoli, o tolmačenju šolskega zakona iz leta 1961 glede vpisa otrok v slovensko šolo, o problemu učnega osebja ONAIRC ter o ustanovitvi samostojnega slovenskega šolskega okraja. Vladni komisar Molinari je pokazal razumevanje za vsa nanašana vprašanja in je predstavnikom Slovenske skupnosti zagotovil svoje posredovanje na pristojnih mestih.

Diskriminacija? Zlohotna vnema?

V torek malo pred 12. uro je Služba mestnega redarstva za odstranjevanje nepravilno parkiranih avtov odpeljala s Trga Dalmacija avto z registracijo Maribor. Parkiran je bil v bližini avtošole Mambrini. Človek si lahko predstavlja občutke ubogega voznika iz Maribora, ko se je vrnil in ni več našel svojega avta. Gotovo je bil prepričan, da so mu ga ukradli, in šele počasi se je morda spomnil, da mu ga je odpeljala... mestna policija. In najbrž je bridko občutil globo, ki jo je moral plačati, da je dobil avto nazaj.

Sprašujemo se, ali je res bilo potrebno pokazati tako strašno vnemo za red pri parkiranju ravno nasproti nekemu vozniku iz sosedne Slovenije, ki se verjetno ni prav znašel v tržaškem središču in je pač za kratek čas parkiral na nepravilnem mestu? Ali pa je šlo za pikolovstvo, muha-

vost kakega redarja, prav zato, ker je bila na avtu registrska tablica MB? Istočasno je bil na drugem koncu Trga Dalmacija zaprt zaradi parkiranih avtov dohod za pešce po pločniku iz Ulice Fabio Severo do prehoda pri semaforu, in nešteto krat je tam zaprt pločnik zaradi avtov parkiranih pred mehničnimi delavnicami ali zaradi mizic pred restavracijo? Ali so vsi tisti, ki to dedajo, v redu s prometnimi predpisi? Še nikdar nismo videli nobenega redarja, da bi bil posegel vmes. Prav tako tudi ne, da bi bil naložil kakemu vozniku globo, ko zapira z nepravilnim parkiranjem pločnik na

(Dalje na 7. strani)

—o—

PRIPRAVE ZA POIMENOVANJE ŠOLE V NABREŽINI

Ministrstvo za šolstvo je potrdilo sklep šolskih organov v Nabrežini, da se slovenska osnovna šola poimenuje po znanem in zaslužnem slovenskem primorskem politiku, organizatorju in javnem delavcu Virgilu Ščeku. Zdaj so v Nabrežini v teku priprave za uradno in slovesno poimenovanje šole. Ker so za dostojen potek proslave potrebna denarna sredstva, smo prepričani, da bodo starši in prijatelji naše šole in mladine po svojih močeh prispevali k uspehu proslave. Prispevke sprejemajo slovenske trgovine v Nabrežini.

—o—

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAZENECV v Trstu

vabi na

SPOMINSKO PROSLAVO OB 60-LETNICI KREKOVE SMRTI

v ponedeljek, 10. oktobra, ob 20.15 v društvenih prostorih v ulici Donizetti 3.

Prisrčno vabljeni!

Svet Slovenske skupnosti o volitvah in političnem položaju

Dne 26. septembra se je sestal svet Slovenske skupnosti v Trstu na izredno sejo, na kateri je bila glavna točka dnevnega reda priprava in organizacija volitev za obnovo tržaškega občinskega sveta in dvanajstih mestnih konzult. Kljub temu, da volitve še niso bile uradno razpisane in obstaja celo možnost, da se preložijo na prihodnjo pomlad skupno z deželnimi volitvami, je svet sklenil nadaljevati s pripravami za evidentiranje kandidatov in izdelavo volilnega programa. V ta namen je imenoval tri komisije, ki imajo nalogo, da sestavijo kriterije in predloge za sestavo kandidatnih list, programov ter za zbiranje nujno potrebnih finančnih sredstev. Slovenska skupnost se volilnega preverjenja ne boji, ker ima z volivci čiste račune, zato ne zagovarja njihove odložitve.

V drugem delu seje je svet SSK obrav-

naval trenutni politični položaj na krajevnih ravni in to s posebnim ozirom na odnose med strankami ustavnega loka. Tako je med drugim ugodno ocenil imenovanje zastopnika SSK v pokrajinski nadzorni odbor med krajevnimi upravami v osebi pravniške Iva Jevnikarja. V nadaljnjem poteku se je svet obsodil diskriminacijski ukrep prosvetnega ministrstva v Rimu, ki ne ustanavlja samostojnih šolskih okrajev za slovenske šole v deželi Furlaniji - Julijski krajini.

Svet SSK je ob zaključku z zadovoljstvom vzel na znanje, da so »Naši prazniki« v Nabrežini, na Opčinah, v Dolini in na Proseku zelo dobro uspeli, saj se jih je udeležilo od 6 do 7 tisoč ljudi, in to kljub vsem pritiskom nasprotnih krogov in celo napisnim izpadom po zidovih, kot n.pr. na Proseku.

S TRŽAŠKEGA**Molk radia Trst A**

Sindikalne organizacije CGIL, CISL in UIL so za četrtek, 6. t.m., oklicale 24-urno vsedrjavno stavko uslužbencev Radiotelevizijske družbe RAI. Sindikati pa so zahtevali najosnovnejše informacije, tako da je eno radijsko in televizijsko omrežje odhajala poročila v skrčeni obliki. Slovenska radijska postaja Trst A pa je v četrtek bila popolnoma tiha, kar pomeni, da zagotovi-la sindikatov niso veljala za to postajo.

—o—

V tržaški galeriji Forum so odprli 1. oktobra razstavo »programa videvnega iskanja« po zamisli Edvarda Zajeca s sodelovanjem Matije Hmeljaka.

Poravnajte naročnino!

V ponedeljek, 10. t.m. bo priredil Italijansko-avstrijski kulturni krožek v večji dvorani Kulturno-umetniškega krožka v ulici San Carlo 2 koncert dua Leonhard Wallisch - Rainer Keusch-nig. Začetek ob 20.30.

Opozarjamo na razpis abonmaja Stalnega slovenskega gledališča v Trstu za sezono 1977-1978. Vpisovanje za abonma je do 8. t.m. v Tržaški knjigarni, ul. Sv. Frančiška, tel. 732.487. Cene abonmajev za sedem predstav so od 17.000 (premierski sredinski sedeži v parterju) do 5.000 lir (balkon). Za vse druge abonmaje popusti.

—o—

Slovenski kulturni klub prireja v nedeljo, 9. t.m., slovesno otvoritev nove letne dejavnosti. Ob tej priložnosti bo v dvorani Prosvetnega društva Barkovlje v ul. Cerreto 12 družabni večer s plesom. Igral bo ansambel »Explorer 74«. Preskrbljeno bo za prigrizek. Začetek ob 19. uri. Prisrčno vabljeni vsi mladi!!!!

Odbor SKK

—o—

NOVICE

Indiro Gandhi so novi indijski oblastniki zaprli, a jo že čez 24 ur izpustili. Obtožili so jo korupcije. Najbrž bi ji hoteli vzeti politični ugled, pa so se zataknili za malenkosti, namesto da bi jo obtožili zaradi diktature in nasilja, ker je dala zapirati politične nasprotnike in sterilizirati ljudi. Dali so ji tako samo argument za politično protiofenzivo.

—o—

Edvard Kardelj je z ženo obiskal Združene države na uradno povabilo ameriške vlade. Sprejel ga je tudi predsednik Carter. V njem vidijo ZDA po vsej verjetnosti idejnega usmerjevalca jugoslovanske politike, tudi za bližnjo prihodnost.

Beneška Slovenija**Večja odprtost do slovenskega prebivalstva**

Naši javnosti je znano, kako je videmska nadškofijska kurija v zadnjem času močno spremenila odnos do slovenskih vernikov in nasploh do slovenske manjšine, ki živi v videmski pokrajini. S temi pozitivnimi spremembami hoče popraviti zgodovinsko krivico, ki jo je zlasti v času fašistične strahovlade zagrešila nad tem delom slovenskega narodnega telesa, ko je na tistem pristala in z nekaterimi ukrepi celo pospeševala raznarodovanje. Zavedni slovenski duhovniki iz Beneške Slovenije so vsa povojna leta, zlasti pa še po drugem vatikanskem koncilu, vztrajno opozarjali na naravne pravice in posebne dušnopastirske potrebe slovenskega prebivalstva Nadiških dolin. Te zahteve so končno prišle do izraza v znani okrožnici videmskega nadškofa msgr. Battistija, v kateri se Slovincem opravičuje za krivice, storjene v preteklosti, in svoje duhovnike opozarja, naj delujejo tako, da bodo pospeševali duhovno bogastvo, ki ga za nadškofijo pomeni slovenska manjšina.

Poleg omenjenega opazamo tudi nekatere druga znamenja, ki pričajo o spremembah v miselnosti videmske nadškofijske kurije. Tako se je pomožni škof msgr. Pizzoni udeležil letošnjega zborovanja na Kamenici in med mašo birmal beneško-slovenske otroke, v letošnjem poletju pa se je na Stari gori srečal s slovenskimi du-

hovniki iz Slovenije, člani Slovenskega duhovniškega društva, ko so ti obiskali Beneško Slovenijo. Sprememba je vidna tudi v videmskem tedniku »Vita cattolica«, ki ga izdaja tamkajšnja nadškofija. V svojih člankih s poslušom spremlja tudi slovensko manjšinsko problematiko in nasploh zavzema do Slovencev v Beneški Sloveniji odprto stališče, kar je seveda v skladu s krščanskimi nazori in s smernicami drugega vatikanskega koncila. Med članki, ki govorijo o Slovincih v videmski nadškofiji, večkrat opazamo podpis beneško-slovenskega duhovnika Marina Qualizza, profesorja v videmskem semenišču, ki nadaljuje poslanstvo msgr. Ivana Trinka, nekdanjega semeniškega profesorja v Vidmu. Še važnejše pa je, da italijansko javnost kvalificirano seznaja z vprašanji, ki so doslej bila premalo prisotna v njeni zavesti. Razveseljivo je nadalje, da se videmski nadškofijski tednik zanima tudi za prizadevanja beneških Slovencev, ki so povezana s popotresno obnovo, objavil pa je tudi članek, ki s simpatijo govori o podobnih prizadevanjih na sosednjem Tolminskem in še zlasti v Breginjskem kotu.

S povedanim nikakor nečemo reči, da je sedaj v Beneški Sloveniji vse lepo in prav, vendar menimo, da take spremembe lahko mnogo pripomorejo k boljšemu medsebojnemu spoznavanju sosednjih ljudstev in k ugodnemu reševanju slovenske manjšinske problematike. Slej ko prej pa ostaja odprto vprašanje pouka slovenskega jezika v šolah videmske pokrajine, kjer bi morali začeti seznanjati šolarje zaenkrat vsaj z domačim narečjem. Preučiti bi morali tudi vprašanje, zakaj zadnja leta ni več duhovniškega naraščaja iz vrst slovenskega prebivalstva videmske nadškofije, kar vsekakor ni perspektivno za njegovo duhovno in narodno rast.

—o—

SE EN PROTEST

Zavodni svet nižje srednje šole »Ivan Trinka« v Gorici je na redni seji 28.9.1977 vzel na znanje odločitev ministrstva za javno vzgojo, ki je sprejelo deželni predlog o razdelitvi dežele Furlanije - Julijske krajine v šolske okraje. Ker pri svojem sklepu ni upoštevalo naših upravičenih zahtev po samostojnem slovenskem šolskem okraju, Zavodni svet ostro protestira proti taki enostranski odločitvi, ki je očitno v škodo slovenskemu šolstvu.

POPRAVEK

V Novem listu z dne 29. septembra t.l. smo v članku »Odkritje spominske plošče Francetu Bevku« pomotoma zapisali, da je ploščo odkril predsednik Društva slovenskih pisateljev Ivan Potrč. Ploščo je v resnici odkril predsednik Kluba starih goriških študentov Franc Gorkič. Opravičujemo se za pomoto.

Ur.

Novice z Goriškega

V torek se je v Gorici zaključilo tradicionalno srednjeevropsko kulturno srečanje, ki je bilo tokrat posvečeno humorju in satiri. V ponedeljek je znani slovenski režiser Zarko Petan iz Ljublane predaval o humorju v slovenski literaturi. V razpravi je sodeloval tudi pesnik Marko Kravos iz Trsta, ki je kritično ocenil zasnovo letošnjega in nasploh dosedanjih srednjeevropskih kulturnih srečanj.

Letošnje srečanje je bilo v palači Attems na Kornu in se je slovesno pričelo v soboto, 1. t.m.

—o—

Iz dneva v dan večje prometne zagate na bloku pri Rdeči hiši terjajo, da bi Goriška končno dobila več mejnih prehodov, preko katerih bi bilo poleg prepustnic možno potovati tudi s potnimi listi. Sedaj je to možno samo v Rožni dolini. Od odprtja novega mednarodnega prehoda Štandrež-Vrtojba bo gotovo poteklo še precej časa, zato bi bilo nujno, da bi za mednarodni promet usposobili še kakšen od že obstoječih blokov, npr. Solkan in Plešivo.

—o—

V Podgori je prejšnji mesec umrla zavedna domačinka Zorka Delpin. Pri gledanju televizije je dobila srčni napad. Takojšnja zdravniška pomoč pa ji ni pomagala. Med vojno je sodelovala z narodnosvobodilnim gibanjem, po vojni pa je bila članica domačega pevskega zbora, prosvetnega društva in Slovenskega planinskega društva v Gorici. Svojem izrekamo naše iskreno sožalje.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Mirko Mahnič: »Ljudje, ki zavržejo knjigo so zapisani temi«

Celjska Nova Mladika prinaša tudi v oktobrski številki veliko člankov o vzgoji v družini. Na takih člankih je njeno težišče. Že takoj na začetku te številke naletimo na dober članek z naslovom »Zlati otroci«, ki ga je napisal znani mislec in sociolog Anton Trstenjak in v katerem pravi med drugim: »Naše stoletje se imenuje stoletje otroka. Vodilno geslo vse moderne vzgoje se glasi »Vse za otroka!« Toda ravno tu smo se znašli pred svojevrstno, ne preveč razveseljivo neskladnostjo. Če namreč storimo za otroka vse, potem njemu ne preostane nič več. Če odrasli storimo za otroka vse, potem otroku ni treba več zase storiti nič. Posledica tega pa je, da otroci odraslim zrastejo čez glavo. To je danes splošno razširjena tožba sodobnega sveta, zlasti staršev in vzgojiteljev. Če so v prejšnjih časih otroke vzgojno in vzrejno le vse preveč zanemarjali, pa se je sodobni svet nehote znašel v nasprotni skrajnosti. To je skrajnost, do katere je sodobni svet prišel pod vplivom danes že splošno razširjene psihoanalize in njenih nazorov, češ da je pač kar usodno za otroka, če doživlja v zgodnjih letih prikrajšanost ali frustracijo. S tem nazorom — nadaljuje Trstenjak — je hotela psihoanaliza poudariti, da je treba otroku v neznanih letih čim več ustreči, da doživlja uspehe, zadovoljenje svojim gonom in ima tako veselje do življenja in dela. Toda čeprav je to geslo »vse za otroka«, v katero smo danes tako rekoč zašli, v jedru pravilno, ga vendar ne smemo razumeti dobesedno. Žal uresničuje sodobna družba to geslo vedno bolj dobesedno; potem pa tarna: »Sejali smo pšenico, žanjemo osat.« Če namreč delamo vse za otroka, potem otroku nič ne preostane. Nehote smo mu vzeli iz rok njegovo lastno dejavnost in pobudo za delo. Odveč mu je lastna pobuda. Najhuje pri tem pa je, da otrok dobi vtis, kakor da je vse naše prizadevanje zanj le naš lastni interes, naša korist, ne njegova. Tako začne nehote kljubovati. Razumljivo je, ker meni, da kljub-

je interesom in koristim starih, ne pa sebi... Ko smo mu s pretirano skrbjo vzeli iz rok njegovo lastno pobudo, smo mu vzeli tudi smisel in veselje do delovnega življenja. Ko je bil majhen, ni hotel jesti, ko hodi v šolo, se noče učiti, vse iz iste psihološke korenine, to je iz pretirane zaskrbljenosti družbe zanj.«

Trstenjak zaključuje svoj odlični članek z besedami: »Tako moramo skleniti: ko smo »vse storili za otroka, smo preveč storili. Ta »vse« mora slej ko prej vsak človek, tudi mlad, storiti zase, sam. Če pa smo zašli v to skrajnost, da smo vse storili za otroka, smo prav zaradi skrajnosti zanj premalo storili.

Zelo dober je tudi članek »S svojimi otroki na novo pot« — kako naj z njimi obhajamo praznike. Drago Klemenčič piše v rubriki »Družbena občila in družina« o televiziji in takoimenovanem »televizijskem človeku«. Mirko Mahnič je prispeval članek »Pogovor o knjigi«. Pravzaprav gre za misli o knjigi. Ena teh

njegovih misli se glasi: »Žal ne berejo vsi. Vsaj dobrih knjig ne. Niso se tega naučili, niso imeli priložnosti ali pa so jo zapravili. V naši družbi ni več revežev, tistih brez kruha. Zato pa je vse preveč takšnih, ki so brez duhovnega bogastva, čeprav so mnogi med njimi zelo bogati. (Vendar ne kupujejo knjig. Nič hudega — preprosti ljudje z žuljavimi rokami in izobraženim srcem bodo pomagali naši knjigi in reševali našo kulturo, tega so navajeni, to so počeli že od zmeraj). Nekateri, ki verjamejo le v moč tehnike in privlačnost modernih sredstev družbenega obveščanja, pravijo, da je knjiga zapisana smrti. Ne, knjiga je večna; ljudje, ki jo zavržejo, so zapisani temi«, zaključuje Mirko Mahnič.

Vital Vider razpravlja v rubriki »Z očmi zakoncev« o skrbeh zakoncev, o njihovem razmišljanju o duhovnem zdravju lastne družine. Zanimiv kot vedno je »Dnevnik izseljenskega duhovnika«, v katerem obravnava problem krivde nemškega naroda pod Hitlerjem. Zdi se nam pa, da premalo opozarja na dejstvo, da so na svetu bili in so še drugi, nič manj grozni totalitarizmi in da so tudi tam bili in so ljudje, ki jih niso prepoznali in se jim niso upirali, celo manj kot ljudje v Nemčiji. Naj omenimo še članek Mire Ceti o Gabrijelu Gruberju, ki je izkopal prekop za izsušitev ljubljanskega Barja in članek »Je človek produkt dednosti in okolja?« Poleg tega prinaša Nova Mladika še precej druge aktualne vsebine.

Pesniška zbirka Jeruca O. Dimitrija »RAZGOVOR S SRCEM«

Iz Bruslja je prispela v Trst zbirka slovenskih pesmi z naslovom »Razgovor s srcem«, ki jih je spesnil Jeruc O. Dimitri. Tako se sam podpisuje. Avtor že desetletja vztraja pri tej srbski obliki svojega imena, čeprav je Slovenec, zato mu ga pustimo tudi mi. Zbirka je bila natisnjena v Münchenu.

Kdo je Jeruc O. Dimitri. Širši javnosti je znan po občasni objavah svojih pesmi v raznih slovenskih zamejskih in begunskih revijah in listih. Nekaj več pa zvemo iz kratke avtobiografije, ki jo je objavil na notranjih straneh platnic te zbirke. Rodil se je leta 1916 v Chebu na Češkem, vendar so bili njegovi starši Slovenci. Oče

je bil Gorenjec, mati Dolenjka. Izgubil jo je v petnajstem letu. Ljudsko šolo in gimnazijo je končal v Ljubljani, nakar je nekaj uet prebil pri teti, ki je bivala v Srbiji. Tam je med takimi imenovanimi »srbskimi prostovoljci«, katerih politične barve in cilje ne označi bolj natančno prebil večino druge svetovne vojne.

Pesmi je pisal ves čas svojega begunskega življenja; iz njih je jasno razvidno, da mu jih je narekovalo domotožje. Razodevajo ga kot mnogo bolj rahločutnega človeka, kot bi lahko sklepali po njegovih doživljajih, celo sentimentalnega. Pesmi, ki jih je zbral v tej zbirki, so zelo različne vrednosti. Poleg dobrih je tudi precej takih, ki bi jih kak strožji urednik, kot je bil on sam, gotovo ne bil uvrstil v zbirko, ker močno znižujejo njeno umetniško vrednost. To velja predvsem za ciklus »Kočevski božuri« — božuri je narečna beseda in pomeni potonke —, ki ga je posvetil svojim nekdanjim sobojevnikom in mrtvim tovarišem. Lahko razumemo, koliko mu je bilo do tega, da bi jim postavil spominski kamen s svojo pesmijo, vendar pa se pri tem nikdar ne more dvigniti nad najpreprostejšo verzifikatorsko retoriko in čustvenost. V teh pesmih najdemo tako poleg Golgote, Pliberka, Vetrinja, Teharija, Kočevskega Roga in Rinže tudi Celjske grofe, Kajna, Pilata, Juda Iškarijota, Kristusa, Kajnove sinove, slovensko Savo, srbski Ibar in Ras in celo tako zelo oguljeno »Majko Jugoviča«. Mnogo, mnogo boljše in lepše so njegove spominske, ljubezenske, domotožne in meditativne pesmi. Tu pa tam zavreni v njih tudi religiozna nota.

Tu čutimo, kljub raznim oblikovnim neuglajenostim in jezikovnim nerodnostim, da je Jeruc vendarle pesnik.

Tolminsko kmečko besedje

Otroški govor:

Papat (jesti), papa (jed); pucat (piti). Nesti kalonce pomeni nositi koga na hrbtu, s tem da se ga oklene okoli vratu. Opa pomeni gor. Oč-mati se; doraščajoči otroci, ki se jim pokaže prvi puh, znak brk, se očmajo. Dudi pravijo *cuzelj*. *Cuzcati* je sesati. *Škufca* je otroška kapica, ki se pod vratom zaveže. *Gabrjol*, *gabrjolč* je podvratnik. *Omotca* rečejo narkozi. V bolnici da so komu dali omotco. Stikati v kaj se pravi *peč-kati*. Drezati v kaj *žokati*. *Ščenc* pomeni nezrelega otroka, veliko premladega, da bi se mu kaj dopovedalo. Zato ga naženejo: bejš, ščenc! Beseda je dobrohotna. V pčmenu malček, ki se nenehno vrti in giblje, rabi jo izraz *operk*. Najbrž v zvezi s peresom, da se giblje in je lahek kot pero). *Msaskati*, tekočino v ustih. Ko nekdo popije in mu je dobro, zadrži v ustih in z jezikom mlaska, tako da se sliši. Bljuvati je *rigati*. Otroci, ki hoče kar naprej jesti, pa tudi odrasel

človek, je *sneden*. *Grantati*, *ograntati*, z zobmi po vrhu ogristi.

Medel človek ali *medla* žival, pomeni šibkega, slabega. *Tele*, mlada žival je lahko *medla*. *Odsaditi* tele, pomeni ne ga več dojiti, ampak ga začeti krmiti. *Ptiči*, ki se godni izselijo iz gnezda, se *brbegajo*. Čivkati s tankim glasom je *civkati*. *Ščrleti*, fino ropotati. Nekateri ptiči *ščrlijo*. *Brburiti* se, vzburjeno govoriti, se obnašati. *Brbura*, *brburast* človek. *Šmorn* je top, šemast človek, podobno *tjola*, *pjatlula*, *pandula*. *Trep*, *trapast* človek. *Čuš*, naiven, prifrknjen tip. Hlače so vedno *breše*, ponekod *brgeše*; spodnje pa *brešine*, *brgešine*. *Rujne*, osepnice; pa tudi od cepljenja, ko se vbodeno mesto vname, postane temno rdeče in se rado ognoji. (Ruj, ru-jen znamuje menda temno rdečo barvo; podobno kot rus, ruso bakrenasto rdečo. Primerjaj

(Dalje na 7. strani)

fj

PISMA UREDNISTVU

Spoštovano uredništvo!

Ko sem se zadnji čas nekajkrat peljal v Trst, sem na mnogih krajih opazil (zlasti na prometnih znakih) nalepke okrogle oblike z napisom: *Autonomia per Trieste - Carso - Lista civica*. Kaj je pravzaprav »Lista civica« in pisani krog ljudi, ki so zbrani v tej politični grupaciji?

V zadnjih številkah tržaškega »Piccola«, ki jih je uredil še gospod Chino Alessi, žalostno ocenjujejo današnji položaj Trsta in predlagajo v imenu zgoraj omenjene politične skupine neko rešitev v tem, da bi se Trst z okolico spremenil v nekakšen Hong Kong ali Singapur, če sem prav razumel. Med pobudniki »Liste civiche« so tudi imena gospodov in gospa, ki so deloma že leta 1918 in potem seveda leta 1954 z navdušenjem pozdravili priključitev mesta k Italiji. Od kod torej sedaj skoraj mržnja do Italije, ki jo je razbrati v pismih in člankih tukajšnjega italijanskega dnevnika? Če že hočejo iz Trsta narediti Hong Kong, zakaj niso tega storili v letih 1945-1954? Tedaj ni bila stvar (v okviru STO) tako utopična kot danes in, če se ne motim, se takrat ravno marsikak pobudnik »Liste« ni preveč ogreval za takšno rešitev. In končno je že skrajni čas, da bi si ti gospodje enkrat vcepili v glavo, da država, ki izgubi vojno, mora biti pripravljena na žrtve, tudi boleče. (N.p.r.: Nemčija s priznanjem meje na črti Oder - Neisse). Zato se mi zdi tudi pisanje o »izdaji Trsta« (tradimento di Trieste) s podpisom sporazuma v Osimu in z dokončno ureditvijo državne meje med Jugoslavijo in Italijo prazno ter kvečjemu primerno, da se v določenih krogih ustvari napeto ozračje in sovražno razpoloženje do vsega, kar je slovenskega.

Vedno v nekem pismu, ki ga je pred tednom dni ali kaj več objavil italijanski tržaški dnevnik, je tudi opaziti veliko zaskrbljenost zaradi t.i. »balkanizacije« Trsta in onesnaženja Krasa z ustanovitvijo proste industrijske cone. K prvi ugotovitvi bi pripomnil, da Trst dandanes v precejšnji meri živi na račun kupcev, ki prihajajo z onstran meje, predvsem z Balkana, in da bi se marsikateremu v Trstu presneto poznalo, če bi teh kupcev naenkrat zmanj-

kalo. Z drugo ugotovitvijo bi se deloma strinjal, saj so tudi naši ljudje zaskrbljeni zaradi lokacije industrijske cone. Toda Slovenci, ki živijo na Krasu, na svoji zemlji, prav dobro vedo, da so Kras v povojni dobi skazili z raznimi naselji in ga onesnaževali z odlaganjem vsakovrstnih smeti ter odpadkov ravno »triestini«, ki se sedaj grede ideologe velike ljubitelje ter celo zaščitnike narave. Bolje pozno kot nikoli, pravi italijanski pregovor, a mislim, da je v zgoraj omenjenih pismih in dopisih v »Piccolu« dokajšnja mera hinavščine, če še ne kaj hujšega.

Venceslav Breclj

—o—

Spoštovano uredništvo,

v Vašem cenjenem listu ste 29. septembra objavili vest, da sem dal v tisk svoj novi roman, ki da bo nadaljevanje »Zatemnitve« in bo izšel v samozaložbi.

Dovolite mi, da to novico nekoliko popravim.

Delo, ki ste ga napovedali, je res nadaljevanje »Zatemnitve«, vendar ni novo, ampak nova izdaja pred osemnajstimi leti pri Državni založbi Slovenije izšlega romana »Onkraj pekla so ljudje«, ki sem ga dopolnil povsod, kjer se snov povezuje z vsebino »Zatemnitve«. Čeprav je namreč le-ta izšla pred dvema letoma, se vendar dogodki, ki jih opisuje, uvrščajo pred dogodke, ki jih obravnava roman, o katerem je govor.

Ker dela že zdavnaj ni več dobiti, sem se odločil za ponatis, zato da bi bralci »Zatemnitve« posebno mladi ljudje, dobili v roke neko organsko celoto.

Omeniti moram, da bo knjiga izšla s pomočjo sklada »Kosovelove knjižnice«, res pa je tudi, da bom tudi sam prispeval k izdaji, kajti »Kosovelova knjižnica« ne premore vseh potrebnih sredstev.

Naj še dodam, da bi roman, katerega je ob izidu nagradilo Društvo slovenskih pisateljev, moral iziti v prevodu pri Srpski Matici v Novem Sadu, a so ga zavoljo objave Kocbekovega intervjuja črtali s programa.

S spoštovanjem,

Boris Pahor

Tolminsko kmečko besedje

(Nadaljevanje s 6. strani)

izraze: rusi lasje, rusce — ruse mravlje, vrsta bakrenasto rdečih jabolok in hrušk; rusca — ženska z rusimi lasmi. V vseh primerih gre za bakrenasto rdečo barvo.) Šivilja je škinje. Nerazločno in zatikajoče govoriti, žlevdrati. Taka oseba je žlevdra. Pretepsti z močnimi udarci, prebutati koga. Izpljunek od prehlada je hrakelj, v takem primeru pljuvati je hrakati. V družbi je nespodobno).

Brozar tebi! (blagor tebi!). Mr tebi! (man je tebi — okrajšava). Pravijo s pritirjevanjem, ko se je nekdo že odločil: Mr tebi! Nič ne hodi. Zahlepniti se, priti ob sopo s kašljanjem in se ne več oddahniti, posledica je dušenje. Takega je treba udariti po hrbtu, ga masirati po prsih, itd. Sikast človek, s sikastim glasom je sike. Revmi rečejo skrnina (Soča, Žabnice). Otrok uraste obleko, urase šolne, ki postanejo premajhni. Ugonati, uganiti: uganka, uginatca, Zelnitev, žemba. Stekniti, stakniti. Stikati za čem, vstikati se po drevju, po latniku, ipd. (predvsem otroci). Žužnati, nenehno v koga govori-

ti. Pagón, pastir, ki na planini zganja čredo v ogrado.

Ošpicam pravijo marushke (maroge). Mumpsu bule. Bulica na dlesni je zazobca. Bezgovka na vratu, ki ni boleča, se pa zmuzne spod prstov, ko jo hočemo prijeti, in je zato skakavka. Bolezen, ko se v dimljah napno žleze in boli pri hoji, je asla. Zaradi vina nekoliko omotičen človek je muhnen. Podplut, v pomenu od krvi zateklo mesto, podpluto oko. Kurja polt, omraznica. Mrščalce, kožne dlačice, ki se vzdigujejo od hladu. Zmrzel človek, zmrzlin. Hkratu, hnadu. Násp, drugo vrh drugega. Menati se, meniti se. Sporočilo, maren; poslali so maren, da pridi ta in ta dan... Ovaditi se, izdati se, Vreščati, praščati, preščati. Razčesniti, raztreščiti na čem nekaj. Tudi razčesniti se. Brlet, slabo goreti npr. svetilka, v tem primeru brlivka. Podobno kot mrleti.

Desertu se reče po domače posladek. Mulca, na Tolminskem debela krvavica iz svinjske krvi, ješprenove kaše, z dodatkom mete, soli, limone, ajdove moke, s ščepcem sladkorja (toliko da zabriše grenak priokus krvi, ne sme pa biti sladka). Mulca je na Južnem Primorskem sladka, namesto kaše dajo vanjo navadno riž. Po Cerkljanskem dajo vanjo tudi kuhana jabolka. Razlikuje se od krvavice, ta vsebuje tudi nekaj mesnine. Spet nekaj drugega je krvava klobasa, ki je na Tolminskem neznana.

Do kolen veliko rastlinje je halamoja. Perje od korenja in oblic je natje. Stebla in perje od melonov (buč) so melovina. Obela, maščoba. Obeliti, zabeliti. Svinjska obela po trebuhu, potrebsina. Prvo mleko, ko se mladiči stórjo, je mlezve. Koklji se reče kloka. Klokati, kadar kokoš hoče valiti (bleči, bležem). Kokoš kloče. Opajlk (apajlk), pajek.

Polenta, ki se zabeli že ob mešanju v kotlu in potem skuha, je pokuhanca. Za pest debele kepe iz sirkove moke, ko so jo prej zabelili in kepe potem skuhal, so budle. Budle so precej razširjena jed. Kvasu pravijo feca. Krlji posušenih jabolok so kojščiči. Pustna nedelja je debelenc. Zakilati, nedovršna oblika od zaklati.

(Dalje prihodnjič)

Diskriminacija? Zlohotna vnema?

(Nadaljevanje s 4. strani)

Trgu Oberdan pred lekarno, kjer skoro nikdar ni mogoče normalno po pločniku v ulico XXX. Ottobre, ali za dohod na avtobusno postajo za Opčine. Isto velja za tiste, ki zapirajo prehode na pločniku v ulici Cicerone ali v ulici Galatti, na križišču pred kinom »Vittorio Veneto« ali pred vhodom v park pred pošto — da ne imenujemo še sto drugih takih točk v Trstu, kjer še nikoli nismo videli, da bi odvlekli kak avto. Seveda pa si dovoljujejo take »parkirske« drznosti samo domačini, — ker vedo, da si jih lahko.

Kolikor nam je znano, se ne bi moglo tujemu turistu nikjer v Evropi zgoditi, da bi mu kratkomalo policija odpeljala avto

zaradi nepravilnega parkiranja, če ga ni parkiral ravno na tramvajskih tračnicah ali če ni z njim direktno zaprl kake ceste. Redar bi ga opomnil ali mu dal kvečjemu globlo, upoštevajoč, da ni napravil svojega prekrška iz objestnosti. To se je lahko zgodilo samo v Trstu, in to najbrž predvsem zato, ker je bil avto iz Slovenije. A glej — prav na tisti strani pred avtošolo Mambrini so pogosto parkirani avti, ki direktno, s celo širino zapirajo pločnik, da je treba po cesti obiti verižno ograjo na vogalu, da se pride spet na pločnik, in še nikoli nismo opazili, da bi imel kateri teh avtov (najbrž so vedno isti) zataknjen listek o globi. Pa vozila avtošole Mambrini?

A.S.

ČLOVEK PROTI LETU 2000

Kefauverjevo poročilo

Začelo se je nekega mrzlega februarkega dne leta 1951. Gospod Hamilton je dobil vnetje grla in zdravnik mu je predpisal kloromicetin, antibiotik s precej razsežnim razponom učinkovitosti. Na poti proti domu je zato krenil v lekarno. Čakalo ga je neprijetno presenečenje. Vsaka posamezna kapsula zdravila je stala petdeset centov. Telefoniral je zdravniku, da bi ga vprašal, če bi kako drugo, cenejše zdravilo, ne bilo morda enako dobro. Zdravnik je bil takoj pripravljen predpisati aureomicin ali teramicin, priznal pa je, da nima pojma o njuni ceni. Obljubil je, da se bo pozanimal. Čez čas se je pri Hamiltonovih oglasil telefon: »Žal imata obe zdravili enako ceno«

»Popolnoma enako?«

»Do centa!«, se je glasil odgovor.

»Verjetno ju izdeluje ista tovarna?«

»Ne,« je odvrnil zdravnik, »to so antibiotiki treh različnih hiš.«

Gospod Hamilton, ki smo zanj zvedeli iz knjige Richarda Harrisa »The real voice« (Pravi glas), je bil pošteno ogorčen. Zadevo je prijavil Zvezni trgovinski komisiji (US Federal Trade Commission), ki v ZDA pazi, da ne pride do trustov in da se na tržišču ohranja kompetitivnost. Res se je začela preiskava, a se je kmalu izgubila v nič, kljub protestom, ki so prihajali na komisijo.

Hamiltonova prijava je zaspala tja do januarja 1957, ko je prevzel predsedstvo senatne podkomisije proti trustom in monopolom senator Kefauver. V letih, ko je ameriško politično prizorišče obvladovala osebnost McCarthyja, si je Kefauver pridobil sloves naprednjaka z nekaterimi pobudami, ki so vzbudile precej pozornosti. Bil je na primer med prvimi, ki so vložili peticijo, naj bi bil McCarthy odstranjen; odklonil je svoj podpis na dokument, v katerem so se belci iz južnih držav ameriške federacije opredelili proti priznanju splošnih državljskih pravic črncem. Bil je tudi edini senator, ki je volil proti predlogu, naj bi bila pripadnost komunistični stranki po zakonu kazniva.

Za svojega gospodarskega izvedenca si je na novem mestu izbral dr. Johna M. Blaira. Ta mu je nekoč sporočil, da je preko 90 odstotkov vsega denarnega obtoka na farmacevtskem področju v rokah 22 družb, in da so ti profiti vsaj dvakrat večji od ameriškega povprečja. Kefauver ni bil najbolj vnet za to, da bi vzel pod povečevalno steklo lekarniško industrijo. Prepričala ga je šele manjša osebna nevšečnost, kot nam je to opisal Harris:

»Priatelj ga je popeljal z manjšim turističnim letalom približno štiri tisoč metrov visoko. Naslednje jutro je Kefauver začutil močne ušesne bolečine. Zdravnik mu je predpisal najnovejši tetraciklin in lekarnar je za dvajset kapsul zahteval deset dolarjev. Zdravnikov honorar je znašal pet dolarjev. Kefauver je bil ogorčen. Zdravil namreč že leta ni kupal. Vedel je sicer, da je to, kar so mu pravili sodelavci, res, toda šele osebno izkustvo ga je pripeljalo do pravega spoznanja. »Kako sploh morejo preživeti manj premožni?« se je vprašal.

Od ogorčenja do jasnega in prepričljivega dokaza, da je šlo za kršenje ameriškega zakona proti trustom in monopolom, je bila pot se-

veda še dolga. Pred preiskovalno komisijo so bili klicani predsedniki multinacionalnih lekarniških imperijev in v dvorani so se razpletle ostre pravniške bitke, nekaj velikih zdravilskih hiš je prišlo pred kazensko sodišče. Završalo je ogorčenje javnega mnenja, ki je z razumljivo pozornostjo spremljalo delovanje Kefauverjeve komisije. Leta 1961 je izšlo v Washingtonu celotno poročilo z zgovornim naslovom »Administered prices: Drugs«. (Umetne cene: zdravila).

Farmaceutska industrija je seveda poročilo označila za pristransko in politično obarvano. V odgovor na oba očitka navaja Harris dve dejstvi. Prišlo naj bi bilo tudi do manjšinskega poročila, ki naj bi ga bila sestavila senatorja Everett Dirksen in Roman L. Hruska, oba na desnici (Hruska celo na skrajni desnici) ameriške politične mavrice. Vendar podpisnika osporavata samo tolmačenje dejstev, ne pa dejstev samih. Bila sta celo prisiljena izjaviti, da je preiskava »odigrala pomembno državljansko vlogo s tem, da je pripravila industrijo do ponovne preučitve njene odgovornosti do javnosti.« Kar pa se pristranskosti tiče, omenja Harris, da se je Kefauver že od vsega začetka pravzaprav zelo branil naloge, ki bi ga bila prisilila, da se izpostavi za stvar, ki mu je lahko politično samo škodovala, saj je lekarniška industrija izvajala velik pritisk v Washingtonu.

Naj se za trenutek povrnemo h Kefauverjevemu vzkliku, kako naj bi ob tistih cenah manj premožni sploh mogli preživeti, in navedemo, kako so si iz zagate pomagale nekatere države, ki iz tega ali onega razloga ne priznavajo patentov, npr. Italija, kjer patenti

ne veljajo za zdravila, ali pa ljudske demokracije, ki načelno osporavajo patentno lastništvo.

Najznačilnejši je morda primer tetraciklina italijanske izdelave, ki se je na začetku šestdesetih let pojavil na svetovnih tržiščih. O tetraciklinu in pravdi med podjetji Pfizer in Cyanamid smo že pisali. Tokrat si bomo zadevo ogledali raje z novega zornega kota. Izbrali si bomo »nevtralen« teren, to je takega, ki naj ne bo ne ameriški ne italijanski, kajti obe državi sta vpleteni v afero. V Veliki Britaniji je družba Pfizer (in z njo seveda vse družbe, ki so imele njeno izdelovalno licenco) sprva zahtevala 90 funtov šterlingov za tisoč tablet tetraciklina. Začetna cena se je počasi nižala in čez približno pet let je znašala šestdeset funtov šterlingov.

Leta 1961 je DDSA Pharmaceuticals, mlada britanska lekarniška družba začela trgovati s tetraciklinom. To sicer ni nekaj izrednega, presenetljiva pa je bila cena, ki jo je družba zahtevala. Znašala je malenkost več kot desetinko tega, kar so tedaj zaračunavale družbe skupine Pfizer. Zdravstveno ministrstvo je dosodilo novi družbi mastno naročilo za bolnišnice in razpletla se je sodna afera, ki je razgibala javno mnenje. Pri tem je seveda prišlo na dan, kako je italijanska industrija prišla do novega zdravila Sidney Fox, nekdanji uslužbenec ameriškega podjetja Cyanamid, je priznal, da je ukradel kulturne plesni, ki izloča ta antibiotik, in da jih je prodal za preko 80 tisoč funtov šterlingov. V hrupu, ki je nastal okoli te zadeve, ki so jo hotele lekarniške družbe do skrajnosti razpihniti, pa pozornim opazovalcem cen le ni ušla pomemna potankost. Cena tega tetraciklina, ki jo je poleg vsega bremenil še 25-odstotni uvozni davek, je bila desetkrat nižja od one, ki so jo diktirale velike ameriške družbe.

S.M.

Sortna vina spet v časteh

Nikakor ni skrivnost, da so sortna vina v zadnjih letih preplavila svet in celo izrinila žgane pijače. Tudi v luksuznih hotelih in restavracijah se ob uri aperitiva vedno pogosteje pojavljajo kozarci vina, moda koktajlov pa polagoma izgublja na veljavi. Razlog za ponovno uveljavljanje vina kot pijače za aperitiv je prav gotovo v vedno večjih davkih na žgane pijače, kakor tudi v prizadevanju vinogradnikov, ki se z industrijskega spet vračajo k obrtnemu pridelovanju vin. Če k temu dodamo še vedno večjo produkcijo penečih vin in naraščajočo povpraševanje po njih, ker so najprimernejša za aperitiv, tedaj je slika popolna. V modo je tudi prišla navada domačih zalog in zbirk steklenic s sortnim vinom, s točno določeno oznako ne samo sorte vina, vinogradnika in ozemlja, pač pa tudi z navedbo vinograda, iz katerega je prišlo grozdje. Mnogi kupujejo sortna vina kar pri vinogradniku in ga nato sami vstekleničijo, sami izdelajo nalepke, skrbijo za estetiko in kakovost. In tako kot smo nekoč zbirali znamke, zbiramo steklenice z vinom.

Vsekakor pa to ni le moda zadnjih let, čeprav se je prav zdaj množično razpasla. V vsej človeški zgodovini, od očaka Noeta, ki je prvi spoznal opojnost vina, je bilo postarano vino v čislih. Zgodovinarji so poročali o dobro založenih kletah, pesniki pa so peli hvalnice raznim vinskim sortam.

Vest, ki nas je spravila v razmišljanje o zbirkah steklenic vina, prihaja iz Londona, ali točneje iz slovitega podjetja, ki se ukvarja z dražbami Christie's. Ondan so namreč postavili nov rekord, ko je bila steklenica vina »Chateau Lafitte« iz leta 1806 prodana za polnih 8.300 funtov šterlingov, to je približno 12 milijonov lir. Take cene doslej v zgodovini ni dosegla še nobena steklenica vina. Prodali so jo seveda v Združene države, nekemu trgovcu iz Washingtona, ki pa je povedal, da je ni kupil zase, pač pa za nekega klienta, ki želi ohraniti anonimnost. Vprašanje pa je, kaj bo kupec s to steklenico vina. Prav gotovo je ne bo odmašil, kajti požirek iz nje bi ga stal dober milijon lir, poleg tega pa je vino po 17-ih letih neužitno, če že ne povsem skisano. Če pomislimo, da bi za to ceno kupec lahko dobil 10 tisoč steklenic čislanege briškega sauvignona, rebule, kaberneta ali merlota, se nam vsekakor ne zdi, da je napravil kupčijo. Kot vsaka moda, je torej tudi vinska presegla vsako pametno mejo.